استناد به این مقاله: قاسمی، علی‌حسین؛ سنگری، محمود (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های علوم پایه و ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد. پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی،۳ (۱)، ۱۹۰-۱۶۷.

بررسی رابطهٔ بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های علوم پایه و ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد

دکتر علی حسین قاسمی[1]، محمود سنگری[2]

دریافت: ۹۱/۵/۴ پذیرش: ۹۲/۲/۱۸

چکیده

هدف: *بررسی رابطهٔ بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دو دانشکده علوم پایه و ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد هدف این تحقیق بوده است.*

روش: *این تحقیق به روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری ۱۵۳۲ نفر، و حجم نمونه ۳۰۶ نفر بوده که به روش طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم انتخاب شده است. داده‌ها با استفاده از دو پرسش‌نامه سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی گردآوری، و با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی و درصد)، و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون، آزمون Z فیشر و رگرسیون چندگانه) مورد تحلیل قرار گرفت.*

یافته‌ها: *مقادیر همبستگی در سطح $P <$ ۰/۰۵ نشان داد که بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دو دانشکده رابطهٔ مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این رابطه‌ها بین دانشجویان دختر و پسر نیز مورد بررسی قرار گرفت. بر مبنای یافته‌ها این نتیجه حاصل شد که با توجه به مؤلفه‌های سبک تفکر، با تعیین سبک‌های قانونی،آنارشیست و امکان پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی وجود دارد.*

کلیدواژه‌ها: *رفتار اطلاع‌جویی، سبک‌های تفکر، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، دانشگاه فردوسی*

1. استادیار دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز tvahn@yahoo.com

2. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه پیام نور مشهد msangary@gmail.com

مقدمه

یکی از موضوعاتی که ذهن پژوهشگران در رفتار اطلاع‌جویی را به خود مشغول داشته، پی بردن به این امر است که جستجوگران با چه میزانی از مهارت در جستجو و ساز و کارهای بررسی کیفی منابع اطلاعاتی و ابزارهای جستجو، به کاوش در اینترنت و دیگر منابع اطلاعاتی می‌پردازند و اینکه داشتن مهارت کافی در به کارگیری ابزارها و فرایندهای جستجو در اینترنت، چگونه می‌تواند در بازیابی نتایج مرتبط‌تر و با کیفیت‌تر، مؤثر باشد.

اما موضوعی که به رغم اهمیت آن، در پژوهش‌های جدید کمتر به آن پرداخته شده این است که، بسیاری از افراد هنگام قرار گرفتن در شرایط اطلاع‌جویی بازخوردهای منفی از خود نشان می‌دهند و حتی شاید از ادامه کار دست بکشند و فرایند اطلاع‌جویی آنها ناتمام بماند.

از دلایل این پدیده می‌توان به گوناگونی سبک‌های تفکر در افراد مختلف اشاره کرد. استنباط این مطلب که چگونه سبک‌های مختلف تفکر و رویکردهای یادگیری در اطلاع‌جویی نقش دارند، می‌تواند درک ما را از نیازهای کاربران خدمات اطلاعاتی افزایش دهد.

اگر کتابداران و مراکز اطلاع‌رسانی از سبک‌های تفکر مراجعان آگاهی داشته باشند، با طراحی و جهت‌دهی مناسب فعالیت‌های آموزشی می‌توانند به نتایج مؤثرتری برسند. نیز از آنجا که افراد در فرایند یادگیری در هر موقعیت خاص، واکنش‌های معینی از خود بروز می‌دهند، بنابراین رفتارهای شخصیتی بر نگرش‌ها و رفتار در اطلاع‌جویی نیز تأثیر می‌گذارند. به دلیل نقشی که اطلاعات در پیشرفت جوامع بازی می‌کند و به لحاظ اینکه رفتار اطلاع‌جویی و به تبع آن شیوه‌های کاوش و بازیابی اطلاعات در وب، از عناصر قابل توجه در فعالیت‌های علمی در دنیای دانش‌محور کنونی است، آگاهی از سبک‌های تفکر و مهارت‌ها به موضوعی مهم تبدیل شده است. پژوهش حاضر درصدد است رابطهٔ میان سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی را در بین دانشجویان مورد بررسی قرار دهد.

پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر پایان‌نامه‌های بسیاری به موضوع رفتار اطلاع‌جویی پرداخته‌اند؛ اما در زمینه خاص موضوع این پژوهش، در داخل کشور پژوهشی بازیابی نشد. در این بخش به نتایج چند پژوهش که به طور خاص با موضوع مقاله حاضر ارتباط دارند مورد اشاره قرار می‌گیرد.

کائو و همکاران[۱] (2008) در پژوهشی تأثیر سبک‌های تفکر (کلی در برابر جزئی) را با راهبردهای جستجوی وب مورد بررسی قرار دادند. جامعه مورد بررسی در این پژوهش دانش‌آموزان مدارس راهنمایی کشور تایوان بود. نتایج حاکی از آن بود که بین سطوح سبک‌های مختلف تفکر و نوع اهداف کاوش در افراد مختلف، رابطه معنی‌دار وجود دارد؛ سبک‌های متفاوت می‌تواند با رفتارهای متفاوت در کاوش‌ها همراه باشد؛ و افراد دارای سبک تفکر کلی‌نگر کاوش‌های دقیق‌تری نسبت به افراد دارای سبک‌های تفکر جزئی‌نگر (که فقط به دنبال موضوعات خاص می‌باشند) انجام می‌دهند.

فورد و همکاران[۲] (2001) در پژوهشی نقشِ تفاوت‌های فردی را در کاوش‌های اینترنتی مورد بررسی قرار دادند. دامنه مورد بررسی آنها از نظر سبک‌های شناختی، سطوح تجربه، میزان آگاهی و درک آنها از اینترنت، رویکردهای پژوهش، سن و جنسیت مورد بررسی قرار گرفت. جامعه مورد بررسی در این تحقیق ۲۵۰ دانشجوی کارشناسی ارشد در رشته‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی، مدیریت اطلاعات و سیستم‌های اطلاعات از دانشگاه شفیلد بودند. نتایج نشان داد که دانشجویانی که دارای سبک تفکر کل‌نگر هستند در کاوش‌هایشان روند اکتشافی‌تری را پیگیری می‌کنند، و بین سبک‌های شناختی و جنسیت، رابطه معنی‌دار وجود داشت.

اهداف پژوهش

پژوهش حاضر در راستای بررسی رابطه بین سبک‌های تفکر با رفتار اطلاع‌جویی این هدف را دنبال می‌کند که تأثیر احتمالی سبک‌های تفکر در تعیین رفتار اطلاع‌جویی را روشن سازد؛ به عبارت دیگر، در پی پاسخ به این پرسش است که آیا با توجه به سبک تفکر خاص در افراد، می‌توان رفتار اطلاع‌جویی آنان را پیش‌بینی کرد یا خیر.

اهداف فرعی پژوهش

۱- بررسی وجود رابطه بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی؛
۲- بررسی وجود تفاوت بین دانشجویان دختر و پسر از نظر سبک‌های تفکر
۳- بررسی امکان پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی از طریق شناسایی سبک تفکر

[۱] Kao et all
[۲] Ford et all

۴- بررسی وجود رابطه متفاوت بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع جویی در دانشجویان دانشکده‌های علوم پایه و ادبیات و علوم انسانی؛

فرضیه‌های پژوهش

۱. بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۲. رابطه بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر و پسر متفاوت است.
۳. با شناسایی سبک تفکر امکان پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پیمایشی است که پس از تعیین و شناخت روابط بین متغیرها امکان پیش‌بینی روابط را از طریق روش‌های آماری (رگرسیون)، بررسی می‌کند.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانشجویان دختر و پسر تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های ادبیات و علوم انسانی و علوم پایه در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ در دانشگاه فردوسی مشهد به تعداد ۱۵۳۲ نفر می‌باشد. از این تعداد ۸۸۵ نفر دانشجوی دانشکده علوم پایه (۳۵۱ دانشجوی پسر و ۵۳۴ دانشجوی دختر)، و ۶۴۷ نفر دانشجوی دانشکده ادبیات و علوم انسانی (۳۷۵ دانشجوی دختر و ۲۷۲ دانشجوی پسر) می‌باشند.

حجمِ نمونه با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان[1] (1970)، تعداد ۳۰۶ نفر، شامل ۱۲۷ نفر از دانشجویان دانشکده ادبیات و ۱۷۹ نفر از دانشجویان دانشکده علوم پایه، با ترکیب ۱۸۵دانشجوی دختر و ۱۲۴ دانشجوی پسر تعیین شدند. نمونه‌گیری به روش طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم انجام شده است.

در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها از ۲ پرسش‌نامه با سؤالات بسته پاسخ، استفاده شد. پیش از شروع پاسخگویی به پرسش‌ها، تعریف روشنی از هدف پژوهش در مورد انجام آن به پاسخگویان ارائه گردید. تعداد ۳۰۶ پرسش‌نامه در محل دانشکده‌های ادبیات و علوم انسانی و علوم پایه و خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه فردوسی مشهد (و برای جلوگیری از احتمال تکرار در پاسخ‌دهی پرسش‌نامه‌ها، پرسشنامه‌های مربوط به پسران در خوابگاه‌ها و پرسش‌نامه‌های مربوط به دختران در دانشکده) توزیع شد که تمامی پرسش‌نامه‌ها برگردانده شد.

---

[1] krejcie&Morgan

ابزارهای گردآوری داده‌ها

پرسش‌نامه سبک‌های تفکر

پرسش‌نامه سبک‌های تفکر، شامل ۶۵ گویه می‌باشد و توسط استرنبرگ[1] و واگنر[2] (1992) طراحی شده که در آن پاسخ هر گویه در مقیاسی ۵ درجه‌ای مشخص می‌شود. این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر نیز با استفاده از مقیاس لیکرت (با نمره‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵) برای هر گزینه، نمره‌گذاری می‌شود. در این پرسش‌نامه هر ۵ گویه یکی از ۱۳ سبک تفکر را ارزیابی می‌کند. نحوه نمره‌گذاری متغیرها و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای هر یک در جدول شماره ۱ آمده است.

جدول ۱.توصیف نمره‌گذاری متغیر سبک‌های تفکر همراه با ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از مقیاس‌ها

ردیف	شماره سؤال مربوطه در پرسش‌نامه	نوع مقیاس	ضریب آلفای کرونباخ
۱	۵، ۱۰، ۱۴، ۳۲، ۴۹	سبک تفکر قانونی	۰/۶۸
۲	۸، ۱۱، ۱۲، ۳۱، ۳۹	سبک تفکر اجرائی	۰/۶۹
۳	۲۰، ۲۳، ۴۲، ۵۱، ۵۷	سبک تفکر قضائی	۰/۷۲
۴	۷، ۱۸، ۳۸، ۴۸، ۶۱	سبک تفکر کلی‌نگر	۰/۶۶
۵	۱، ۶، ۲۴، ۴۴، ۶۲	سبک تفکر جزئی‌نگر	۰/۶۳
۶	۴۵، ۵۳، ۵۸، ۶۴، ۶۵	سبک تفکر آزاداندیش	۰/۶۴
۷	۱۳، ۲۲، ۲۶، ۲۸، ۳۶	سبک تفکر محافظه‌کار	۰/۶۹
۸	۴، ۱۹، ۲۵، ۳۳، ۵۶	سبک تفکر سلسله مراتبی	۰/۷۱
۹	۲، ۴۳، ۵۰، ۵۴، ۶۰	سبک تفکر تک قطبی	۰/۴۶
۱۰	۲۷، ۲۹، ۳۰، ۵۲، ۵۹	سبک تفکر	۰/۶۱
۱۱	۱۶، ۲۱، ۳۵، ۴۰، ۴۷	سبک تفکر آنارشیست	۰/۶۴
۱۲	۹، ۱۵، ۳۷، ۵۵، ۶۳	سبک تفکر درونی	۰/۷۱
۱۳	۳، ۱۷، ۳۴، ۴۱، ۴۶	سبک تفکر بیرونی	۰/۹۸

---
[1] Sternberg
[2] wagner

پرسش‌نامه رفتار اطلاع‌جویی

پرسش‌نامه رفتار اطلاع‌جویی، بر پایه پرسش‌نامه‌ای مبتنی بر تعریف هینستورم[1] (2000) از رفتار اطلاع‌جویی است. این پرسش‌نامه دارای ۲۲ گویه می‌باشد که نحوه نمره‌گذاری متغیرها و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه‌شده برای هر یک در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول۲. توصیف نمره گذاری متغیر رفتار اطلاع‌جویی همراه با ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از مقیاس‌ها

ردیف	شماره سؤال مربوطه در پرسش‌نامه	نوع مقیاس	ضریب آلفای کرونباخ
۱	۳، ۴، ۵، ۷، ۸	قضاوت ربط	۰/۶۳
۲	۶، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲	تأیید دانش پیشین	۰/۷۴
۳	۱، ۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵	خلق اندیشه های نوین	۰/۷۵
۴	۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹	زمان	۰/۷۴
۵	۲۰، ۲۱، ۲۲	تلاش برای جستجوی اطلاعات	۰/۶۸

روش‌های آماری

داده‌های پژوهش حاضر در دو بخش آمار توصیفی (فراوانی و درصد)، و آمار استنباطی(ضریب همبستگی بیرون، آزمون Z فیشر برای گروه‌های مستقل و رگرسیون چندگانه) مورد تحلیل قرار گرفت. آزمون Z فیشر روشی آماری برای مقایسه تفاوت معنی‌داری روابط بین متغیرها در دو گروه مستقل(جنسیت و نوع دانشکده) است. از آنجا که برخی از فرضیه‌ها به بحث معنی‌داری تفاوت بین روابط پرداخته است از این آزمون استفاده شده است.

تحلیل داده‌ها و ارائه یافته‌ها

فرض شماره ۱ : بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی رابطه معنی‌دار وجود دارد

---
[1] Heinstrom

جدول۳: مقادیر همبستگی رابطه بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی

ردیف	ابعاد رفتار اطلاع جویی / سبک‌های تفکر	قضاوت ربط	تأیید دانش پیشین	خلق اندیشه نوین	زمان	تلاش برای کاوش اطلاعات
۱	سبک تفکر قانونی	*۰/۵۴۹	*۰/۴۴۹	*۰/۵۳۵	*۰/۳۴۲	*۰/۱۹۲
۲	سبک تفکر اجرایی	*۰/۵۴۲	*۰/۴۴۱	*۰/۴۴۹	*۰/۳۵۹	*۰/۲۳۸
۳	سبک تفکر قضائی	*۰/۴۸۷	*۰/۴۰۹	*۰/۵۰۳	*۰/۳۲۲	*۰/۲۲۰
۴	سبک تفکر کلی‌نگر	*۰/۴۲۸	*۰/۵۵۱	*۰/۲۸۸	*۰/۵۱۰	*۰/۱۸۴
۵	سبک تفکر جزئی‌نگر	*۰/۴۶۱	*۰/۵۸۹	*۰/۳۲۲	*۰/۵۱۹	*۰/۲۹۳
۶	سبک تفکر آزاداندیش	*۰/۴۴۰	*۰/۴۲۴	*۰/۵۱۶	*۰/۳۷۳	*۰/۱۳۳
۷	سبک تفکر محافظه‌کار	*۰/۴۵۹	*۰/۵۰۱	*۰/۳۱۷	*۰/۴۶۹	*۰/۳۱۴
۸	سبک تفکر سلسله مراتبی	*۰/۵۲۸	*۰/۳۷۹	*۰/۴۳۵	*۰/۲۲۶	*۰/۲۲۱
۹	سبک تفکر تک قطبی	*۰/۴۹۴	*۰/۴۶۳	*۰/۳۷۵	*۰/۴۷۰	*۰/۲۵۹
۱۰	سبک تفکر	*۰/۴۱۸	*۰/۴۶۳	*۰/۲۹۸	*۰/۳۹۹	*۰/۳۶۳
۱۱	سبک تفکر آنارشیست	*۰/۴۵۸	*۰/۵۵۳	*۰/۳۰۳	*۰/۵۶۷	*۰/۲۶۴
۱۲	سبک تفکر درونی	*۰/۳۹۷	*۰/۵۱۰	*۰/۲۲۵	*۰/۵۳۱	*۰/۲۷۹
۱۳	سبک تفکر بیرونی	*۰/۴۴۹	*۰/۴۱۲	*۰/۴۱۱	*۰/۳۰۶	*۰/۲۹۴

* p≤۰/۰۵

جدول۳ مقادیر همبستگی بین ابعاد سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی را نشان می‌دهد، مقادیر همبستگی به روش ضریب همبستگی بیرون در سطح (P <۰/۰۵) مثبت و معنی‌دار به دست آمد. بدین معنا که هر قدر نمره افراد در سبک‌های تفکر افزایش یابد نمره آنها در رفتار اطلاع‌جویی نیز بیشتر خواهد شد. میزان مقادیر همبستگی که با رنگ خاکستری در جدول مشاهده می‌شوند با مؤلفه‌های مورد بررسی رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار دارند و بزرگ‌تر از پنجاه صدم می‌باشد.

با توجه به نتایج فرضیه‌های متناظر با فرض شماره یک پژوهش رد نمی‌شوند. یعنی بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویانه رابطه معنی‌داری وجود دارد و هر چه نمره افراد در سبک‌های تفکر افزایش یابد نمره آنها در رفتار اطلاع‌جویی نیز بیشتر خواهد شد. در تبیین یافته فوق می‌توان این طور نتیجه گرفت که سبک‌های تفکر همسو با رفتار اطلاع‌جویی عمل می‌کنند.

فرض شماره ۲ : رابطه بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر و پسر متفاوت

است.

به منظور پاسخ به این فرضیه، ابتدا رابطه بین سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر و پسر به تفکیک، و در نهایت تفاوت رابطه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

الف- بررسی رابطه سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر

جدول۴: مقادیر همبستگی رابطه سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر

ردیف	ابعاد رفتار اطلاع جویی / سبک‌های تفکر	قضاوت ربط	تأیید دانش پیشین	خلق اندیشهٔ نوین	زمان	تلاش برای کاوش اطلاعات
۱	سبک تفکر قانونی	۰/۵۲۰*	۰/۴۸۶*	۰/۴۸۱*	۰/۳۹۰*	۰/۱۷۴*
۲	سبک تفکر اجرائی	۰/۵۴۲*	۰/۴۸۵*	۰/۴۵۶*	۰/۴۱۰*	۰/۱۹۲*
۳	سبک تفکر قضائی	۰/۴۹۷*	۰/۴۶۰*	۰/۴۳۳*	۰/۳۷۳*	۰/۲۰۶*
۴	سبک تفکر کلی‌نگر	۰/۴۶۶*	۰/۶۶۰*	۰/۳۸۱*	۰/۶۲۰*	۰/۲۱۰*
۵	سبک تفکر جزئی‌نگر	۰/۴۷۰*	۰/۶۱۱*	۰/۳۲۴*	۰/۵۶۵*	۰/۲۰۶*
۶	سبک تفکر آزاداندیش	۰/۳۸۹*	۰/۴۶۷*	۰/۴۳۸*	۰/۴۵۶*	۰/۰۷۳*
۷	سبک تفکر محافظه‌کار	۰/۴۳۴*	۰/۵۳۹*	۰/۳۳۰*	۰/۵۲۲*	۰/۲۲۱*
۸	سبک تفکر سلسله مراتبی	۰/۴۷۲*	۰/۳۴۸*	۰/۳۷۹*	۰/۲۷۲*	۰/۲۱۲*
۹	سبک تفکر تک قطبی	۰/۴۹۴*	۰/۵۵۲*	۰/۳۵۶*	۰/۵۴۹*	۰/۲۶۱*
۱۰	سبک تفکر	۰/۳۹۹*	۰/۴۹۳*	۰/۲۲۲*	۰/۴۱۹*	۰/۳۶۳*
۱۱	سبک تفکر آنارشیست	۰/۴۹۱*	۰/۵۸۵*	۰/۳۲۳*	۰/۶۱۷*	۰/۲۲۲*
۱۲	سبک تفکر درونی	۰/۴۲۶*	۰/۵۹۵*	۰/۲۹۸*	۰/۵۵۴*	۰/۲۵۶*
۱۳	سبک تفکر بیرونی	۰/۴۵۹*	۰/۴۳۵*	۰/۳۱۷*	۰/۴۱۷*	۰/۳۳۴*

* $p \leq ۰/۰۵$

جدول۴ مقادیر همبستگی بین ابعاد سبک‌های تفکر و ابعاد رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر را نشان می‌دهد، مقادیر همبستگی به روش ضریب همبستگی بیرون بدست آمده و در سطح ($P <۰/۰۵$)، مثبت و معنی‌دار است. میزان مقادیر همبستگی که با رنگ خاکستری در جدول مشاهده می‌شود با مؤلفه‌های مورد بررسی رابطهٔ مثبت و معنی‌داری دارند و بزرگ‌تر از پنجاه صدم می‌باشد. بنابراین هر قدر

نمره دانشجویان دختر در سبک‌های تفکر افزایش یابد نمره آنها در رفتار اطلاع‌جویی نیز بیشتر خواهد شد. سبک‌های تفکر دانشجویان دختر متناسب با رفتار اطلاع‌جویی‌شان عمل می‌کند. هرچه نمرهٔ سبک تفکر بالاتری داشته باشند در زمینهٔ شیوه‌های جستجو و بازیابی اطلاعات نیز نمرهٔ بالاتری کسب می‌کنند.

ب- بررسی رابطه سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان پسر

جدول۵. مقادیر همبستگی رابطه سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان پسر

ردیف	ابعاد رفتار اطلاع جویی / سبک‌های تفکر	قضاوت ربط	تأیید دانش پیشین	خلق اندیشهٔ نوین	زمان	تلاش برای جستجوی اطلاعات
۱	سبک تفکر قانونی	*۰/۵۷۳	*۰/۳۶۹	*۰/۶۱۱	*۰/۲۲۵	*۰/۲۰۱
۲	سبک تفکر اجرائی	*۰/۵۲۰	*۰/۳۱۲	*۰/۴۶۴	*۰/۱۸۷	*۰/۲۷۱
۳	سبک تفکر قضائی	*۰/۴۴۸	*۰/۲۷۹	*۰/۶۰۳	*۰/۱۶۹	*۰/۲۱۸
۴	سبک تفکر کلی‌نگر	*۰/۳۱۷	*۰/۲۰۴	*۰/۱۷۶	*۰/۱۲۱	۰/۰۹۶
۵	سبک تفکر جزئی‌نگر	*۰/۴۰۴	*۰/۴۲۵	*۰/۳۷۰	*۰/۲۴۶	*۰/۴۱۶
۶	سبک تفکر آزاداندیش	*۰/۴۹۱	*۰/۳۳۸	*۰/۶۲۱	*۰/۲۱۰	*۰/۱۹۹
۷	سبک تفکر محافظه‌کار	*۰/۴۵۶	*۰/۳۳۵	*۰/۳۲۷	*۰/۲۴۳	*۰/۴۳۰
۸	سبک تفکر سلسله مراتبی	*۰/۵۸۷	*۰/۳۹۰	*۰/۵۱۷	*۰/۰۶۵	*۰/۲۱۵
۹	سبک تفکر تک قطبی	*۰/۴۶۴	*۰/۲۳۵	*۰/۴۱۸	*۰/۲۵۰	*۰/۲۳۳
۱۰	سبک تفکر	*۰/۴۰۸	*۰/۳۵۳	*۰/۴۰۳	*۰/۲۷۹	*۰/۳۴۵
۱۱	سبک تفکر آنارشیست	*۰/۳۶۴	*۰/۳۴۲	*۰/۳۴۰	*۰/۲۷۷	*۰/۳۰۲
۱۲	سبک تفکر درونی	*۰/۳۰۱	*۰/۲۳۴	*۰/۱۴۵	*۰/۳۵۷	*۰/۲۸۵
۱۳	سبک تفکر بیرونی	*۰/۴۲۶	*۰/۳۷۸	*۰/۵۲۷	*۰/۱۱۱	*۰/۲۳۱

* $p \leq ۰/۰۵$

جدول ۵ مقادیر همبستگی بین ابعاد سبک‌های تفکر و ابعاد رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان پسر را نشان می‌دهد، مقادیر همبستگی به روش ضریب همبستگی بیرون بدست آمده و در سطح (P <۰/۰۵)، مثبت و معنی‌دار بدست آمد .(جز رابطه بین سبک تفکر کلی‌نگر (سطر چهارم جدول) و رفتار اطلاع‌جویی (تلاش برای کاوش اطلاعات) که مثبت اما غیر معنی‌دار بدست آمد و با رنگ خاکستری

مشخص شده است). بنابراین هر قدر نمره دانشجویان پسر در سبک‌های تفکر افزایش یابد نمره آنها در رفتار اطلاع‌جویی نیز بیشتر خواهد شد. اما در زمینه تلاش برای کاوش اطلاعات، تلاش دانشجویان پسر در تعامل با منبع اطلاعات، برای به دست آوردن اطلاعات مورد نیازشان کمتر می‌باشد.

ج- بررسی تفاوت رابطه سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر و پسر

به منظور مقایسه ضرایبِ همبستگی در متغیرهای مورد نظر در دانشجویان دختر و پسر از آزمون Z فیشر (آزمون تفاوت معنی‌داری ضرایب همبستگی در نمونه‌های مستقل) استفاده شد. نتایج به دست آمده در جدول شماره ۶ ارائه شده است.

جدول۶. تفاوت رابطه همبستگی سبک‌های تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر و پسر (Z فیشر)

ردیف	ابعاد رفتار اطلاع جویی / سبک‌های تفکر	قضاوت ربط	تأیید دانش پیشین	خلق اندیشهٔ نوین	زمان	تلاش برای کاوش اطلاعات
۱	سبک تفکر قانونی	*-۰/۶۴۲	۱/۲۱	-۱/۵۸	۱/۵۵	-۰/۲۳۷
۲	سبک تفکر اجرائی	۰/۷۶۰	۱/۷۵	-۰/۰۸۶	*۲/۰۹	-۰/۷۰۹
۳	سبک تفکر قضائی	۰/۵۳۶	۱/۷۹	-۱/۹۹	۱/۸۸	-۰/۱۰۶
۴	سبک تفکر کلی‌نگر	*۰/۵۰۰	۴/۹۷	۱/۸۹	*۵/۱۲	*۰/۹۹۳
۵	سبک تفکر جزئی‌نگر	*۰/۶۹۳	۲/۱۸	-۰/۴۴۴	*۳/۳۰	-۱/۹۸
۶	سبک تفکر آزاداندیش	-۱/۰۷	۱/۳۱	-۲/۱۸	*۲/۳۷	-۱/۰۹
۷	سبک تفکر محافظه‌کار	-۰/۲۳	۲/۱۶	*۰/۰۲۸	*۲/۸۱	-۱/۹۹
۸	سبک تفکر سلسله مراتبی	-۱/۳۶	-۰/۴۱۳	-۱/۴۷	۱/۸۱	-۰/۰۲۶
۹	سبک تفکر تک قطبی	-۱/۱۱	۳/۲۴	-۰/۶۲۰	*۳/۰۷	۰/۲۵۳
۱۰	سبک تفکر	-۰/۰۹۱	۱/۴۵	-۱/۷۱	۱/۳۵	*۰/۱۷۴
۱۱	سبک تفکر آنارشیست	۱/۳۲	۲/۶۶	-۰/۱۶۲	*۳/۷۰	-۰/۷۳۰
۱۲	سبک تفکر درونی	۱/۲۲	۳/۷۹	۱/۳۷	*۲/۱۳	-۰/۲۶۵
۱۳	سبک تفکر بیرونی	۰/۳۴۸	*۰/۵۸۰	-۲/۱۸	*۲/۸۲	*۰/۹۵۲

* $p \leq ۰/۰۵$

در جدول۶ به منظور مقایسه ضرایب همبستگی در متغیرهای مورد نظر در دانشجویان دختر و پسر از

آزمون Z فیشر(آزمون تفاوت معنی‌داری ضرایب همبستگی در نمونه‌های مستقل) استفاده شد. همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، آماره Z فیشر در مورد اعدادی که با ستاره علامت‌گذاری شده بزرگ‌تر از ۱/۹۶± و معنی‌دار، و اعدادی که در کنار آنها علامت ستاره گذاشته نشده است غیر معنی‌دار می‌باشند.

۱. در مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر قانونی و رفتار اطلاع‌جویی در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوتی مشاهده نشد.

۲. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر اجرایی و رفتار اطلاع‌جویی(زمان) در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد. یعنی رابطه بین این دو متغیر در دانشجویان دختر بیشتر از پسر است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که پسرها نیازمند آموزش‌های صریح و روشن هستند. یک فرد با سبک اجرایی بیشتر علاقمند به انجام تکالیفی است که با آموزش‌های صریح و روشن همراه است و نقش خود را به جای خلق ساختارهای نو، در درون ساختارهای موجود ایفا می‌نماید. دانشجویان دختر به اضطرابی که هنگام کاوش در منبع اطلاعاتی بر فرد تحمیل می‌شود، توجه نمی‌کنند. طراحان وب سایت‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی باید به این امر توجه داشته باشند که در طراحی واسط کاربر با توجه به سبک تفکر اجرایی، لازم است که در وب سایت فایل‌های آموزشی نیز ارائه گردد.

۳. در سبک تفکر قضایی و رفتار اطلاع‌جویی (خلق اندیشهٔ نوین) در دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد و این تفاوت به نفع دانشجویان پسر است. همچنین ارتباط بین این دو متغیر در پسرها بیش از دخترها می‌باشد. دانشجویان پسر خلاقیت بیشتری نسبت به دختران در حوزهٔ فعالیت خود دارند. دانشجویان با سبک تفکر قضایی بیشتر توجه خود را برای ارزیابی بازده فعالیت‌های دیگران متمرکز می‌کنند.

۴. در سبک تفکر کلی‌نگر و رفتار اطلاع‌جویی (تأیید دانش پیشین و زمان)، در دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد و این تفاوت به نفع دانشجویان دختر است. ارتباط بین این دو متغیر در دخترها بیشتر از پسرها است. دانشجویان دختر با اتکا به دانش پیشین و فقدان نوآوری و جستجوگری خود، توجه خود را به تصویر کلی‌نگر یک موضوع معطوف می‌کنند، و در نتیجه بهتر می‌توانند به نتایج دلخواه دست یابند. دانشجویان دختر به اضطرابی که هنگام کاوش در منبع اطلاعاتی بر فرد تحمیل می‌شود، توجه نمی‌کنند.

۵. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر جزئی‌نگر و رفتار اطلاع‌جویی (تأیید دانش پیشین، زمان و تلاش برای کاوش اطلاعات)، در دانشجویان دختر و پسر تفاوت دارد و این تفاوت در متغیرهای رفتار اطلاع‌جویی (تأیید دانش پیشین و زمان) به نفع دانشجویان دختر و ارتباط بین این دو متغیر در دختران

بیشتر از پسران می‌باشد، افراد با سبک جزئی‌نگر از انجام تکالیفی لذت می‌برند که به آنها اجازه لازم برای کار پیرامون ابعاد ویژه و اصلی یک موضوع و جزئیات عینی آن داده شود. دانشجویان دختر با توجه به دانش پیشین به کاوش اطلاعات می‌پردازند و همچنین در جستجوهایشان به عامل زمان توجهی ندارند. و در متغیر سبک تفکر جزئی‌نگر و رفتار اطلاع جویی (تلاش برای کاوش اطلاعات)، به نفع دانشجویان پسر می‌باشد. دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر، در تعامل با منبع اطلاعات، برای بدست آوردن اطلاعات مورد نیازشان تلاش بیشتری دارند.

۶. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر آزاداندیش و رفتار اطلاع‌جویی (خلق اندیشهٔ نوین و زمان)، در دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد و این تفاوت در رابطه بین سبک تفکر آزاداندیش و رفتار اطلاع‌جویی (خلق اندیشهٔ نوین)، به نفع دانشجویان پسر می‌باشد. کسانی که دارای ویژگی‌های سبک تفکر آزاداندیش هستند از انجام تکالیفی که دربردارنده تازگی و ابهام است لذت می‌برند، دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر نوآوری‌های بیشتری در زمان جستجوهایشان انجام می‌دهند. تفاوت در رابطهٔ بین سبک تفکر آزاداندیش و رفتار اطلاع جویی (زمان) به نفع دانشجویان دختر است. دانشجویان دختر در بدست آوردن منابع اطلاعاتی خود به عامل زمان توجه می‌کنند.

۷. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر محافظه‌کار و رفتار اطلاع‌جویی(تأیید دانش پیشین، زمان و تلاش برای کاوش اطلاعات)، در دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد و این تفاوت در رابطهٔ سبک تفکر محافظه‌کار و رفتار اطلاع‌جویی (تأیید دانش پیشین و زمان)، به نفع دانشجویان دختر است. افراد با سبک تفکر محافظه‌کار متمایل به رعایت قوانین و روش‌های موجود در انجام تکلیف می‌باشند و دانشجویان دختر با اتکا به دانش قبلی خود به کاوش در منابع اطلاعاتی می‌پردازند و همچنین نسبت به دانشجویان پسر به عامل زمان هم توجهی ندارند. در رابطهٔ بین سبک تفکر محافظه کار و رفتار اطلاع جویی (تلاش برای کاوش اطلاعات)، تفاوت به نفع دانشجویان پسر است. افراد با سبک محافظه‌کار تمایل به رعایت قوانین و روش‌های موجود در انجام تکلیف را دارند و به دنبال حداقل تغییر هستند. دانشجویان پسر برای رسیدن به منابع اطلاعاتی خود نسبت به دخترها تلاش بیشتری نشان می‌دهند.

۸. در مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر سلسله مراتبی و رفتار اطلاع‌جویی در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوتی مشاهده نشد.

۹. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر تک قطبی و رفتار اطلاع‌جویی(تأیید دانش پیشین و زمان)، در دانشجویان دختر و پسر متفاوت می‌باشد و این تفاوت به نفع دانشجویان دختر است. افرادی با سبک تفکر

تک قطبی از انجام تکالیفی لذت می‌برند که در یک زمان مشخص امکان تمرکز کامل بر آن را فراهم آید. دانشجویان دختر با سبک تفکر تک قطبی در کاوش منابع اطلاعاتی خود به عامل زمان توجه نمی‌کنند و با اتکا به دانش پیشین خود به جستجوهایشان می‌پردازند.

۱۰. در مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر و رفتار اطلاع‌جویی در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوتی مشاهده نشد.

۱۱. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر آنارشیست و رفتار اطلاع‌جویی(تأیید دانش پیشین و زمان)، در دانشجویان دختر و پسر متفاوت می‌باشد و این تفاوت به نفع دانشجویان دختر است. ارتباط این دو متغیر در دخترها بیشتر از پسرها می‌باشد. دانشجویان دختر در جستجوهای خود نسبت به پسرها بیشتر با پرسش‌هایی مانند کی، کجا، چه و چگونه مواجه می‌شوند و به اضطرابی که ناشی از عامل زمان می‌باشد دچار نمی‌شوند. و با اتکا به دانش قبلی به جستجو می‌پردازند.

۱۲. مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر درونی و رفتار اطلاع‌جویی(تأیید دانش پیشین و زمان)، در دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد و این تفاوت به نفع دانشجویان دختر است. افراد با سبک درونی از انجام تکالیفی لذت می‌برند که به آنها اجازه لازم برای انجام تکلیف به طور مستقل داده شود. دانشجویان دختر برای بدست آوردن منابع اطلاعاتی مورد نیاز خود با توجه به دانش قبلی به بازیابی اطلاعات می‌پردازند و همچنین نسبت به پسرها به عامل زمان توجهی ندارند.

۱۳.مقدار ضریب همبستگی سبک تفکر بیرونی و رفتار اطلاع‌جویی(خلق اندیشهٔ نوین و زمان)، در دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد و این تفاوت در رابطه بین سبک تفکر بیرونی و رفتار اطلاع‌جویی (خلق اندیشه نوین)به نفع دانشجویان پسر و تفاوت بین سبک تفکر بیرونی و رفتار اطلاع‌جویی (زمان) به نفع دانشجویان دختر است. ارتباط این دو متغیر در بین دانشجویان دختر بیشتر است. دانشجویان دختر از انجام جستجوهایی لذت می‌برند که به آنها اجازه لازم برای انجام تکلیف به طور مستقل داده شود. اما دانشجویان پسر که دارای سبک تفکر بیرونی می‌باشند، در عامل زمان دچار اضطراب می‌شوند پس لازم است مراکز آموزشی نسبت به این مسئله دقت بیشتری داشته باشند.

در دیگر مقادیر همبستگی در متغیرها، بین دانشجویان دختر و پسر تفاوت مشاهده نشد.

فرض شماره ۳: با تعیین سبک تفکر امکان پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی وجود دارد.

به منظور پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی از طریق سبک تفکر از رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده شد. با توجه به اینکه رفتار اطلاع‌جوی دارای پنج بعد می‌باشد، در این بخش به تعداد متغیرهای

وابسته (ابعاد رفتار اطلاع‌جویانه)، مدل رگرسیون اجرا می‌شود. به همین خاطر در جدول‌ها تمام سبک‌ها به طور یک جا نیامده است اما تمام ۱۳ سبک تفکر مورد بررسی قرار گرفته است.

الف: پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد قضاوت ربط) از طریق سبک‌های تفکر

به منظور پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد قضاوت ربط)، از طریق سبک‌های تفکر از رگرسیون خطی گام به گام استفاده شد.

جدول۷. پیش‌بینی مقادیر همبستگی متغیر رفتار اطلاع‌جویی (بُعد قضاوت ربط) از طریق سبک تفکر

گام ورود	متغیرهای وارد شده به مدل رگرسیون	R	Δ R	R2	Δ R2	F
گام اول	سبک تفکر قانونی	۰/۵۴۹	–	۰/۳۰۱	–	۱۳۱/۰۰۲
گام دوم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی	۰/۶۱۶	۰/۰۶۷	۰/۳۸۰	۰/۰۷۹	۹۲/۶۶۳
گام سوم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر جزئی‌نگر	۰/۶۵۰	۰/۰۳۴	۰/۴۲۲	۰/۰۴۲	۷۳/۵۸۲
گام چهارم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر سلسله مراتبی	۰/۶۶۳	۰/۰۱۳	۰/۴۳۹	۰/۰۱۷	۵۸/۹۵۹
گام پنجم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر سلسله مراتبی، سبک تفکر تک قطبی	۰/۶۷۵	۰/۰۱۲	۰/۴۵۶	۰/۰۱۷	۵۰/۲۶۳
گام ششم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر سلسله مراتبی، سبک تفکر تک قطبی	۰/۶۸۱	۰/۰۰۶	۰/۴۶۳	۰/۰۰۶	۴۳/۰۰۳
گام هفتم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر سلسله مراتبی، سبک تفکر تک قطبی، سبک تفکر کلی‌نگر	۰/۶۹۲	۰/۰۱۱	۰/۴۷۹	۰/۰۱۹	۳۹/۱۶۴

جدول۷ نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که۰/۴۷۹درصد از واریانس از طریق سبک تفکر قانونی، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر سلسله مراتبی، سبک تفکر تک قطبی، و سبک تفکر کلی‌نگر، قابل تبیین است. بیشترین واریانس تبیین شده از طریق سبک تفکر قانونی(۰/۳۰۱)، می‌باشد.

ب: پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویانه (بعد تأیید دانش پیشین) از طریق سبک‌های تفکر

جدول۸: پیش‌بینی مقادیر همبستگی متغیر رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد تأیید دانش پیشین) از طریق سبک تفکر

گام ورود	متغیرهای وارد شده به مدل رگرسیون	R	Δ R	R2	Δ R2	F
گام اول	سبک تفکر جزئی‌نگر	۰/۵۸۹	–	۰/۳۴۶	–	۱۶۱/۱۳۵
گام دوم	سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر کلی‌نگر	۰/۶۷۳	۰/۰۴۱	۰/۴۵۲	۰/۱۰۵	۱۲۵/۱۴۲
گام سوم	سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر کلی‌نگر، سبک تفکر قانونی	۰/۶۸۸	۰/۰۴۳	۰/۴۷۳	۰/۰۲۱	۹۰/۴۲۷
گام چهارم	سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر کلی‌نگر، سبک تفکر قانونی	۰/۷۰۴	۰/۰۱۶	۰/۴۹۵	۰/۰۱۴	۷۳/۸۶۴
گام پنجم	سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر کلی‌نگر، سبک تفکر قانونی، سبک تفکر	۰/۷۱۱	۰/۰۰۷	۰/۵۰۵	۰/۰۰۱	۶۱/۱۶۸

نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که ۰/۵۰۵ درصد از واریانس از طریق سبک تفکر جزئی‌نگر، سبک تفکر کلی‌نگر، سبک تفکر قانونی، و سبک تفکر قابل تبیین است. بیشترین مقدار واریانس تبیین شده از طریق سبک تفکر جزئی‌نگر (۰/۳۴۶) می‌باشد.

ج: پیش بینی رفتار اطلاع‌جویانه(بُعد خلق اندیشهٔ نوین) از طریق سبک‌های تفکر

جدول ۹: پیش‌بینی مقادیر همبستگی متغیر رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد خلق اندیشهٔ نوین) از طریق سبک تفکر

گام ورود	متغیرهای وارد شده به مدل رگرسیون	R	Δ R	R2	R2 Δ	F
گام اول	سبک تفکر قانونی	۰/۵۳۵	–	۰/۲۸۶	–	۱۲۱/۶۳۰
گام دوم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر آزاداندیش	۰/۵۸۳	۰/۰۴۸	۰/۳۴۰	۰/۰۵۴	۷۸/۱۸۴
گام سوم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر آزاداندیش، سبک تفکر اجرایی	۰/۶۰۴	۰/۰۲۱	۰/۳۶۵	۰/۰۲۵	۵۷/۷۹۰
گام چهارم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر آزاداندیش، سبک تفکر اجرایی	۰/۶۱۵	۰/۰۱۱	۰/۳۷۸	۰/۰۱۳	۴۵/۷۷۹
گام پنجم	سبک تفکر قانونی، سبک تفکر آزاداندیش، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر قضائی	۰/۶۲۴	۰/۰۰۹	۰/۳۸۹	۰/۰۱۱	۳۸/۲۰۲

نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که ۰/۳۸۹درصد از واریانس از طریق سبک تفکر قانونی، سبک تفکر آزاداندیش، سبک تفکر اجرایی ، و سبک تفکر قضائی قابل تبیین است. بیشترین مقدار واریانس تبیین شده از طریق سبک تفکر قانونی(۰/۲۸۶)، می‌باشد.

د: پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد زمان) از طریق سبک‌های تفکر

جدول ۱۰: پیش‌بینی مقادیر همبستگی متغیر رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد زمان) از طریق سبک تفکر

گام ورود	متغیرهای وارد شده به مدل رگرسیون	R	ΔR	R2	ΔR2	F
گام اول	سبک تفکر آنارشیست	۰/۵۶۷	–	۰/۳۲۲	–	۱۴۴/۱۶۴
گام دوم	سبک تفکر آنارشیست ، سبک تفکر درونی	۰/۶۶۳	۰/۰۲۶	۰/۴۴۰	۰/۰۳۳	۷۸/۹۴۵
گام سوم	سبک تفکر آنارشیست، سبک تفکر درونی، سبک تفکر محافظه کار	۰/۶۷۷	۰/۰۱۴	۰/۴۵۸	۰/۰۱۸	۶۳/۶۷۷

نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که ۰/۴۵۸درصد از واریانس از طریق سبک تفکر آنارشیست، سبک تفکر درونی، و سبک تفکر محافظه‌کار قابل تبیین است. بیشترین مقدار واریانس تبیین شده از طریق سبک تفکر آنارشیست (۰/۳۲۲) می‌باشد.

ه: پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد تلاش برای کاوش اطلاعات) از طریق سبک‌های تفکر

جدول ۱۱: پیش‌بینی مقادیر همبستگی متغیر رفتار اطلاع‌جویانه (بُعد تلاش برای کاوش اطلاعات) از طریق سبک تفکر

گام ورود	متغیرهای وارد شده به مدل رگرسیون	R	ΔR	R2	ΔR2	F
گام اول	سبک تفکر	۰/۳۶۳	–	۰/۱۳۲	–	۴۶/۰۳۷
گام دوم	سبک تفکر ، سبک تفکر درونی	۰/۳۷۹	۰/۰۱۶	۰/۱۵۸	۰/۰۲۶	۲۸/۴۲۶
گام سوم	سبک تفکر ، سبک تفکر درونی، سبک تفکر بیرونی	۰/۴۱۹	۰/۰۰۴	۰/۱۷۶	۰/۰۱۸	۲۱/۴۳۱
گام چهارم	سبک تفکر ، سبک تفکر درونی، سبک تفکر بیرونی، سبک تفکر آزاداندیش	۰/۴۳۹	۰/۰۰۲	۰/۱۹۳	۰/۰۱۷	۱۷/۹۴۴

نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که۰/۱۹۳ درصد از واریانس از طریق سبک تفکر ، سبک تفکر درونی، سبک تفکر بیرونی، و سبک تفکر آزاداندیش قابل تبیین است. بیشترین مقدار واریانس تبیین شده از طریق سبک تفکر (۰/۱۳۲) می‌باشد.

با توجه به نتایج ذکرشده این گونه می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به مؤلفه‌های سبک تفکر، با تعیین سبک‌های قانونی،آنارشیست و امکان پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی وجود دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با توجه به یافته‌های پژوهش درباره متغیرهای مورد بحث، مواردی چند به عنوان نتایج حاصل از پژوهش پیشنهاد می‌شود:

۱. برای بهره‌وری بیشتر از نظام‌های اطلاعاتی، طراحان نرم‌افزارها باید رابط‌هایی را طراحی نمایند که به آسانی قابل استفاده و یادگیری باشد. کاربران با یادگیری آسان عناصری که در رابط در اختیار آنان قرار دارد، می‌توانند از پایگاه اطلاعاتی با مهارت بیشتری استفاده کنند. بنابراین، موفقیت نظام‌های اطلاعاتی، به فراهم آوردن تسهیلات مناسب در هنگام انجام کار بستگی دارد، به گونه‌ای که امکان تعامل مؤثر با نظام را فراهم سازد. برای تعامل با نظام، کاربر درونداد ویژه‌ای را به نظام وارد می‌کند و لازم است توان درک تغییرات را در محیط رابط داشته باشد. تعامل‌های رایج شامل درونداد عبارت جستجو و درک دیداری و مفهومی از برونداد می‌شود. این مهم، مستلزم به کار گیری حافظه کوتاه مدت (که ساختار و تحلیل مراحل تعاملی را مورد توجه دارد) می‌باشد. نتایج پژوهش‌های حوزه تعامل انسان با رایانه به طراحان رابط کاربر پیشنهاد می‌کند مدل‌های تعاملی در محیط رابط را مطابق با درک و فهم کاربران طراحی کنند، به طوری که کاربران از چگونگی عملکرد نظام، آشفته و سردرگم نشوند (Dillon, 2003، نقل از انتظاریان و فتاحی، ۱۳۸۹).

طراحی واسط کاربر با در نظر گرفتن سبک‌های تفکر در پایگاه‌های اطلاعاتی و مراکز اطلاع‌رسانی می‌تواند زمینه‌ی مناسبی برای این تعامل فراهم آورد، به گونه‌ای که با توجه به رفتار اطلاع‌جویی احتمالی و پیش‌بینی‌شده از سوی کاربر، گزینه‌های مناسب و متفاوتی در محیط رابط تعبیه شود تا موجب بهره‌وری بهینه و بیشینه از فرایند جستجو و اطلاع‌جویی گردد. در این صورت می‌توان محیط رابط را به گونه‌ای طراحی کرد که با توجه به ارزیابی محیط رابط از سبک تفکر کاربر، فرایند کاوش به مسیری هدایت شود که با اقتضائات پایگاه اطلاعاتی و نحوه‌ی سازماندهی و بازیابی اطلاعات در آن، هم‌خوانی بیشتری داشته باشد.

۲. با توجه به نتایج بدست آمده و اینکه بنا بر یافته‌های پژوهش حاضر، تنها با سبک‌های تفکر قانونی، جزئی‌نگر، آنارشیست و می‌توان پی به رفتار اطلاع‌جویی افراد برد، می‌توان چنین استنباط کرد که طراحی محیط‌های رابط کاربر و نیز فرایندهای اطلاع‌یابی و جستجو در مواردی که تشخیص داده شود سبک تفکر کاربر، یکی از این سبک‌ها است، می‌تواند با قطعیت بیشتری همراه گردد. این به معنای کارآمدی بیشتر در یک واحد جستجو (مثلاً نفر/ ساعت، جلسه، ...) خواهد بود. البته تحقق چنین امری مستلزم آن خواهد بود که مراکز اطلاع‌رسانی این سبک‌ها را بهتر بررسی نمایند و روش کار خود را با آن تطبیق دهند.

۳. بسیاری از دانشمندان (مانند Sternberg, 1994 ، و Zhang, 2000) معتقدند که سبک تفکر، عامل بسیار مهمی در پیشرفت افراد و حتی توان زندگی افراد در دنیای کنونی است. از این رو پیشنهاد می‌شود که در وجه آموزشی، شناخت سبک تفکر دانشجویان از بدو ورود به دانشگاه به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد. داده‌های حاصل از این شناسایی می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های گوناگون آموزشی و پرورشی، با هدف ارتقای سطح برون‌دادهای آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. این امر به ویژه در شرایط کنونی دنیای حاضر که استفاده از فناوری اطلاعات در آموزش روز به روز فراگیرتر می‌شود و تهیه‌ی تک‌آموزها و نیز دوره‌های آموزش مجازی سفارشی‌شده هر روز آسان‌تر از پیش می‌گردد موجب توجیه‌پذیری هرچه بیشتر این گونه طرح‌های آموزشی در تحلیل‌های هزینه–سودمندی خواهد گردید.

۴. به عنوان اولین گام، به مسئولان آموزشی توصیه می‌شود که در ابتدای دوره‌های آموزشی با استفاده از پرسش‌نامه سبک‌های تفکر به شناخت سبک‌های تفکر و شناختی از نوع یادگیری دانشجویان بپردازند و بر مبنای داده‌های حاصله، به ارائه‌ی مفاد و محتوای آموزشی بپردازند.

۵. برخی از موتورهای کاوش و پایگاه‌های اطلاعاتی دارای امکانات کاوش گوناگونی هستند که می‌توان این امکانات و گزینه‌ها را به لحاظ شاخص‌های سبک‌های تفکر، ارزیابی و مطالعه نمود. نتیجه‌ی حاصله می‌تواند در دسته‌بندی امکانات و گزینه‌های مذکور بر مبنای سبک تفکر کاربر، مورد استفاده قرار گیرد.

۶. آموزش کارکنان کتابخانه به منظور شناخت بیشتر آنان از سبک‌های تفکر، می‌تواند تعامل بهتر آنان با مراجعان را موجب شود؛ به گونه‌ای که تعامل‌ها متناسب با نوع رفتار اطلاع‌جویی کاربران و در جهت رفع نیازهای اطلاعاتی آنان باشد.

۷. در همین راستا مطالعه و بررسی متغیرهای سبک‌های تفکر در بخش مرجع کتابخانه موجب می‌گردد با شناخت بهتر کتابدار از سبک تفکر کاربر، در اتخاذ راهبرد کاوش و نیز تدوین فرایند اطلاع‌یابی برای کاربر، به نتایج بهتری دست یافت. هنگامی که مراجعه‌کننده به بخش مرجع مراجعه می‌کند، کتابدار بخش مرجع می‌تواند با استفاده از مصاحبه و گفتگو به شناخت بیشتر سبک‌های تفکر مراجعان پی ببرد و سپس با توجه به سبک تفکری که کاربر دارد به پیشنهاد منبع مناسب برای وی، یا پیگیری نیاز اطلاعاتی او بپردازد.

کتابنامه

انتظاریان، ناهید و فتاحی، رحمت الله (۱۳۹۰). مبانی طراحی رابط کاربر مبتنی بر شناخت ویژگی‌ها، ادراک و رفتار کاربران، *فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۳(۲).

http://www.aqlibrary.org/index.php?module=TWArticles&file=index&func=view_pubarticles&did=878&pid=10 (دسترسی ۹۱/۴/۱۹)

دلاور، علی (۱۳۸۰). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی. تهران: انتشارات رشد.

شکری، امید؛ خدایی، علی؛ دانشور پور، زهره؛ طولابی، سعید؛ فولادوند، خدیجه (۱۳۸۸). کاربردپذیری نظریه خود مدیریتی روانی استرنبرگ در موقعیت‌های تحصیلی: سبک‌های تفکر و پنج رگه بزرگ شخصیت. *علوم رفتاری*، ۳(۴): ۲۷۹-۲۸۶.

Ford, N.; Miller D.; & Moss, N. (2001). The Role of Individual Differences in Internet Searching: an Empirical Study. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 52(12): 1049-1066.

Heinstrom, J. (2000).The Impact of Personality and Approaches to Learning on Information Behavior. *Information Research*, 5(3). http://informationr.net/ir/5-3/paper78.html (accessed 13 May, 2010).

Kao, Gloria yi ; Ming, p.lei & Sun, c. (2008). Thinking Styles Impacts on Web Search Strategies. *Computer in human behavior*, 24, pp: 1330-1341.

Kerjcie, robet & Morgan, daryle. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and psychological measurement*, 30, pp: 607-610.

Sternberg, R. J. (1994). Allowing for thinking styles. *Educational Leadership*. 52(3): 36-40.

Zhang, L. F., & Sternberg, R. J. (2000). Are learning approaches and thinking styles related? A study in two Chinese populations. *The journal of personality*, 134 (5): 469-489.

پیوست‌ها:

پرسش‌های پرسش‌نامه سبک‌های تفکر

۱. ترجیح می‌دهم که به مسائل خاص بپردازم تا سوالات کلی.

۲ . هنگام صحبت یا نوشتن در مورد موضوعات، به یک موضوع کلی می‌پردازم.

۳. در هنگام شروع یک تمرین یا مسئله، دوست دارم که با دوستان یا همسالان ایده‌هایم را به اشتراک و تبادل بگذارم.

۴. دوست دارم برای کارهایی که بایستی انجام دهم، قبل از انجام دادن اولویت‌هایی تعیین کنم.

۵. هنگام رویارویی با یک مسئله، ایده‌ها و راهبردهای خودم را برای حل آن به کار می‌برم.

۶. فکر می‌کنم در بحث کردن یا نوشتن درباره یک موضوع، جزئیات و واقعیات مهم‌تر از تصویر کلی باشند.

۷. معمولاً به جزئیات کم توجه می‌کنم.

۸. دوست دارم در حل یک مسئله از قوانین خاصی پیروی کنم.

۹. دوست دارم که همه مراحل یک پروژه را، بدون مشورت با دیگران، کنترل کنم.

۱۰. دوست دارم ایده‌هایم را بکار گیرم و ببینم تا چه اندازه بُرد دارد.

۱۱. دقت می‌کنم که روش مناسب را برای حل هر مسئله‌ای به کار ببرم.

۱۲. از کار کردن روی مسائلی که دستورالعمل مشخصی دارند، لذت می‌برم.

۱۳. در انجام کارها از قوانین یا طرق مشخص پیروی می‌کنم.

۱۴. مسائلی را دوست دارم که در آنها می‌توانم راه حل‌های شخصی خود را امتحان کنم.

۱۵. در هنگام تصمیم‌گیری، متکی به قضاوت خودم در مورد شرایط هستم.

۱۶.می‌توانم به راحتی از یک تکلیف به تکلیف دیگر بپردازم، زیرا همه تکالیف برای من از اهمیت یکسانی برخوردارند.

۱۷. در یک بحث یا گزارش، دوست دارم ایده‌های خودم و دیگران را با هم ترکیب کنم.

۱۸. من بیشتر به تأثیر کلی تکلیفی که باید انجام دهم اهمیت می‌دهم تا به جزئیات آن.

۱۹. هنگام کار کردن بر روی تکلیف، می‌توانم ارتباط اجزاء را با هدف کلی تکلیف متوجه شوم.

۲۰. موقعیت‌های را دوست دارم که می‌توانم راه‌های متفاوتِ انجام کارها را مقایسه و ارزیابی نمایم.

۲۱. هنگامی که باید تعداد زیادی از کارهای مهم را انجام دهم، سعی می‌کنم تعداد هر چه بیشتری را که بتوانم در مدت زمانی که دارم انجام دهم.

۲۲. هنگامی که مسوول چیزی هستم، دوست دارم روش‌ها و ایده‌هایی را که در گذشته مورد استفاده بوده‌اند دنبال کنم.

۲۳. دوست دارم که ایده‌های متضاد و دیدگاه‌های متناقض را بررسی و ارزیابی کنم.

۲۴. دوست دارم برای پروژهایی که روی آنها کار می‌کنم، اطلاعات مشروح یا مشخص جمع‌آوری کنم.

۲۵. در پرداختن به مشکلات، از درک خوبی در این مورد که هر کدام از آنها چقدر مهم هستند و به چه ترتیبی باید به آنها بپردازم برخوردارم.

۲۶. موقعیت‌هایی را دوست دارم که می‌توانم روال عادی ثابتی را دنبال کنم.

۲۷. هنگام بحث یا نوشتن در مورد یک موضوع، دیدگاه‌های مورد قبول همکارانم را دنبال می‌کنم.

۲۸. تکالیف و مسئله‌هایی را دوست دارم که برای تکمیل و حل آنها باید قوانین خاص را دنبال کرد.

۲۹. ترجیح می‌دهم بر روی پروژه‌ها یا تکالیفی کار کنم که خوشایند و مورد تائید همسالانم باشد.

۳۰. هنگامی که چندین کار مهم برای انجام دادن وجود دارند، آنهایی که حائز بیشترین اهمیت برای من و همکارانم هستند را انجام می‌دهم.

۳۱. پروژه‌هایی را دوست دارم که ساختاری روشن، برنامه و هدف مشخصی دارند.

۳۲. هنگام کار بر روی یک تکلیف، دوست دارم که با ایده‌های خودم کار را آغاز کنم.

۳۳. هنگامی که کارهای زیادی برای انجام دادن وجود دارند، از درک خوبی در مورد ترتیب انجام دادن آنها برخوردارم.

۳۴. دوست دارم در فعالیت‌هایی شرکت کنم که بتوانم به عنوان عضوی از یک گروه، با دیگران تعامل داشته باشم.

۳۵. دوست دارم که به همه انواع مشکلات بپردازم، حتی آنها که در ظاهر کم اهمیت هستند.

۳۶. هنگام رو برو شدن با یک مشکل، دوست دارم آن را به روشی مرسوم و متعارف انجام دهم.

۳۷. دوست دارم که به تنهایی بر روی یک تکلیف یا مسئله کار کنم.

۳۸. معمولاً بر جنبه عمومی مسائل و یا اثر کلی یک پروژه تاکید می‌کنم.

۳۹. دوست دارم هنگام حل یک مسئله یا انجام یک تکلیف از قوانین یا راهنمایی‌های معیّن پیروی کنم.

۴۰. در هنگام بحث یا نوشتن در مورد موضوعات، از هر چه که به ذهنم می‌آید استفاده می‌کنم.

۴۱. هنگام کار بر روی یک پروژه، دوست دارم که دیگران را در ایده‌هایم شریک کنم و از آنها کمک بگیرم.

۴۲. پروژه‌هایی را دوست دارم که در آنها می‌توانم دیدگاه‌های مختلف نسبت به موضوعات را بررسی و ارزیابی کنم.

۴۳. هنگامی که می‌خواهم تصمیمی بگیرم، معمولاً فقط یک عامل اصلی را در نظر می‌گیریم.

۴۴. مسئله‌هایی را دوست دارم که در آنها لازم است به جزئیات توجه کنم.

۴۵. دوست دارم که ایده‌ها یا روش‌های قدیمی برای انجام کارها را به چالش بکشم و ایده‌ها و روش‌های جدیدی جستجو کنم.

۴۶. موقعیت‌هایی را دوست دارم که در آنها با دیگران تعامل دارم و همه با هم کار می‌کنیم.

۴۷. فکر می‌کنم که حل یک مسئله معمولاً به مسائل دیگری منجر می‌شود که دقیقاً به همان اندازه اهمیت دارند.

۴۸. دوست دارم روی پروژه‌هایی کار کنم که به موضوعات کلی می‌پردازند و نه به جزئیات مطلب.

۴۹. موقعیت‌هایی را دوست دارم که می‌توانم ایده‌ها و روش‌های خودم را برای انجام کارها استفاده کنم.

۵۰. اگر چندین کار مهم برای انجام دادن وجود داشته باشد،کاری را که بیشترین اهمیت را برایم دارد انجام می‌دهم.

۵۱. تکلیف‌ها یا مسئله‌هایی را ترجیح می‌دهم که می‌توانم طرح یا روش مورد استفاده افراد دیگر را ارزیابی کنم.

۵۲. هنگامی که چندین کار مهم برای انجام دادن وجود دارند، آنهایی را انتخاب می‌کنم که بیشترین اهمیت را برای دوستان و همکارانم دارند.

۵۳. هنگام رویارویی با یک مسئله، ترجیح می‌دهم برای حل آنها راهبردها یا روش‌های جدیدی را امتحان کنم.

۵۴. دوست دارم که در یک لحظه بر روی یک تکلیف تمرکز کنم.

۵۵. پروژه‌هایی را دوست دارم که می‌توانم به طور مستقل آنها را تکمیل کنم.

۵۶. هنگام شروع به یک کار، دوست دارم فهرستی از چیزهایی که باید انجام دهم تهیه نمایم و آنها را بر اساس اهمیت، مرتب کنم.

۵۷. از انجام کاری لذت می‌برم که شامل تجزیه و تحلیل، ارزیابی و مقایسه چیزها باشد.

۵۸. دوست دارم کارها را به روش‌های جدیدی انجام دهم که قبلاً توسط دیگران استفاده نشده است.

۵۹. هنگامی که یک تکلیف یا پروژه را آغاز می‌کنم، بر روی بخش‌هایی تمرکز می‌کنم که بیشترین ارتباط را با گروه همسالان من دارد.

۶۰. باید یک پروژه را قبل از آغاز یک پروژه جدید به اتمام برسانم.

۶۱. در صحبت کردن یا نوشتن موضوعات، دوست دارم که حدود و زمینه ایده‌هایم را، یعنی تصویر کلی را، نشان دهم.

۶۲. بیشتر به اجزاء یک تکلیف توجه می‌کنم تا به تأثیر یا اهمیت کلی آن.

۶۳. موقعیت‌هایی را ترجیح می‌دهم که می‌توانم ایده‌های خودم را، بدون متکی بودن به دیگران، به کار گیرم.

۶۴. دوست دارم برای بهبود روش انجام کارها، روال عادی انجام آنها را تغییر دهم.

۶۵. دوست دارم روش‌های جدیدی برای حل مشکلات قدیمی پیدا کنم.

پرسش‌های پرسش‌نامه رفتار اطلاع‌جویی

۱. تنها انتشار اطلاعات در قالب کتاب یا مقاله، برای مهم تلقی شدن آن‌ها کافی است.

۲. با دیدی انتقادی به اطلاعات بازیابی شده می‌نگرم و به راحتی به آنها اطمینان نمی‌کنم.

۳. در تشخیص ربط اطلاعات بازیابی شده در اینترنت دچار مشکل هستم.

۴. دوست دارم به اطلاعاتی دست یابم که مربوط به حوزه پژوهشی‌ام باشد.

۵. همیشه در یافتن اطلاعات مرتبط با پژوهشم موفق هستم.

۶. ابتدا اطلاعات مورد نظرم را شناسایی و سپس مناسب‌ترین آنها را انتخاب می‌کنم.

۷. برای تعیین میزان و نحوه ربط اطلاعات بازیابی شده با نیاز اطلاعاتی خود، اطلاعات درست را با هدف پاسخ به نیاز اطلاعاتی خود تفسیر و تحلیل می‌کنم.

۸. درباره پذیرش یا رد اطلاعاتی که با آنها روبرو می‌شوم اندیشه می‌کنم.

۹. در جستجوی اطلاعات به صحت و درستی آنها اهمیت می‌دهم.

۱۰. بیشتر دوست دارم مطالبی را بازیابی کنم که با دانش قبلی‌ام مطابقت داشته باشد.

۱۱. دانش قبلی من در تجزیه و تحلیل و ارزیابی ربط اطلاعات بازیابی شده موثر است.

۱۲. فقط جستجوی اطلاعات —و نه ارتباط آن با دانش قبلی —برای من مهم است.

۱۳. به هنگام جستجو، چندان به موضوعاتی که قبلا به آنها علاقه داشته‌ام توجه نمی‌کنم.

۱۴. به موضوعات جدید توجه خاصی نشان می‌دهم.

۱۵. بیشتر به اطلاعاتی علاقه دارم که یک ایده جدید را ارائه کرده باشند.

۱۶. بیشتر به دنبال اطلاعاتی هستم که تازه منتشر شده باشد.(روزآمدی منابع اینترنتی)

۱۷. به طور معمول وقت کافی برای جستجوی اطلاعات ندارم.

۱۸. اگر در جستجوی خود با کمبود زمان مواجه شوم، دست از جستجو برمی‌دارم.

۱۹. برای جستجوی اطلاعات زمان زیادی صرف می‌کنم.

۲۰. قادر به یافتن اطلاعات مرتبط در زمانی کوتاه هستم

۲۱. دوست دارم در نخستین تلاشم به اطلاعات مورد نظرم دست یابم و اگر چنین نشود دست از جستجو برم دارم.

۲۲. به پیوندهای ارجاعی(فرامتنی) برای دستیابی به اطلاعات بیشتر توجه می‌کنم.

۲۳. حاضرم برای دسترسی به اطلاعات مورد نیازم هزینه مادی کنم.

۲۴. برای دسترسی به اطلاعات مورد نیازم، نهایت تلاشم را می‌کنم.